

V FORUM STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH (Nałęczów, 18 września 2003 r.)

Zmiany organizacyjne w SBP (powołanie oddziałów i zmniejszenie liczby okręgów), a także dwuletnia działalność władz stowarzyszenia wyłonionych w 2001 r., przesądzały o konieczności dokonania oceny pracy poszczególnych ogniw SBP w skali ogólnokrajowej.

Pozytywnej oceny dokonano w trakcie dyskusji, biorąc za podstawę materiały sprawozdawcze ZG, sprawozdania i wnioski Głównej Komisji Rewizyjnej oraz opracowane specjalnie dla potrzeb V Forum, wyniki sondażowe nt.: „Rola i przyszłość SBP”, autorstwa P. Bierczyńskiego (wiceprzewodniczącego SBP). Na ich podstawie P. Bierczyński przedstawił tezy dokumentu programowego na ten sam temat, które były przedmiotem żywej dyskusji podczas obrad V Forum.

Wysłuchano z uwagą referatu J. Pasztaleniec-Jarzyńskiej nt.: „Zagraniczne stowarzyszenia bibliotekarskie”, który zarysował szerszy kontekst dla dyskusji o przyszłości SBP.

Podjęto sprawę opracowania *kodeksu etycznego bibliotekarzy*. Ustosunkowano się do dokumentów sygnowanych przez IFLA: „Manifestu Internetu” oraz „Deklaracji w sprawie Bibliotek, Ośrodków Informacji i Wolności Intelektualnej sporządzonej w Glasgow”. Oba dokumenty zostały przyjęte ze względu na swój uniwersalizm i warstwę aksjologiczną (*patrz: s. 3-5*).

Postanowienia i uchwały V Forum publikowane są w niniejszym numerze „Expresu ZG SBP”. O dalszych pracach, będących rezultatem dyskusji i decyzji Forum, zwłaszcza w odniesieniu do opracowania dokumentu nt.: „Rola SBP i jego przyszłość”, informować będziemy korzystając z przekazu internetowego, „Expresu” i „Biuletynu Organizacyjnego ZG SBP”.

W TYM NUMERZE, m.in.:

1. V FORUM
STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY
POLSKICH - 18 września 2003 r. (s.1)
2. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
nt. „DZIŚ I JUTRO ZAWODU BIBLIOTEKARZA”
– 19-20 września 2003 r. (s.6)
3. KRONIKA SBP (s.8)

GŁÓWNE WNIOSKI V FORUM SBP

- Podjąć prace nad przygotowaniem założeń do nowej ustawy o bibliotekach;
- Dążyć do opracowania standardów organizacji i funkcjonowania bibliotek publicznych, naukowych, pedagogicznych, szkolnych;
- Szeroko prezentować wśród swych członków stanowisko ZG SBP zajmowane w różnych kwestiach na posiedzeniach KRB, Sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu i innych gremiów oraz zaznajamianie członków z projektowanymi zmianami aktów prawnych;
- Rozpocząć prace nad nowelizacją Statutu SBP przynajmniej na rok przed planowanym Krajowym Zjazdem Delegatów;
- Zaaprobować „Oświadczenie w sprawie najważniejszych problemów polskiego bibliotekarstwa”, które zgodnie ze Statutem SBP zatwierdzi Zarząd Główny SBP.

Inne wnioski zgłoszone na Forum będą doprecyzowane i przyjęte podczas posiedzenia Prezydium ZG SBP w dniu 17.10.2003 r.

Czytanie na ulicy ...

Manchester to kolejne po Melbourne, Szanghaju, Hongkongu, Oslo i Montrealu miasto, w którym w sierpniu zadziałał pomysł zostawiania przeczytanych książek na ulicy – na ławkach, parapetach i przystankach – by wymienić je na pozostawione przez kogoś innego. Każda książka wpuszczona do obiegu „Bookcrossing” ma naklejkę z własnym identyfikatorem zarejestrowanym na stronie internetowej akcji: www.bookcrossing.com - można przesłać jej podróż z rąk do rąk. Każdy może tam przeczytać recenzję innych czytelników i zamieścić własną. Pomysłodawca bookcrossingu Ron Hornbaker mówi, że chce, by cały świat stał się wielką biblioteką.

(„Gazeta Wvborcza” nr 195 z dn. 22.08.2003 r.)

UCHWAŁY V FORUM SBP

UCHWAŁA V FORUM SBP z dnia 18 września 2003 r.

w sprawie przyjęcia „Manifestu Internetu IFLA” (21.08.2002 r.) i „Deklaracji w sprawie Bibliotek, Ośrodków Informacji i Wolności Intelktualnej sporządzonej w Glasgow” (27.03.2002 r.).

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich jako członek założyciel Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Organizacji Bibliotekarskich – IFLA, rekomenduje i upowszechnia wartości oraz idee zawarte w wymienionych w tytule niniejszej Uchwały dokumentach.

V Forum SBP pragnie, aby treść tych dokumentów była powszechnie znana, a tym samym, aby przyczyniała się do wzmacniania rangi zawodu bibliotekarza w Polsce oraz właściwego rozumienia funkcji bibliotek w obiegu informacji.

V Forum SBP akceptuje wymienione dokumenty w przekonaniu o ich ważkim znaczeniu w kształtowaniu opinii publicznej i wiedzy kręgów decydenckich.

V FORUM SBP

UCHWAŁA V FORUM SBP z dnia 18 września 2003 r.

w sprawie realizacji Programu SBP na lata 2001/2005 przyjętego na Krajowym Zjeździe Delegatów w dniu 9 czerwca 2001 r.

Uczestnicy V Forum stwierdzają, że Program działania SBP na lata 2001/2005, uchwalony na Krajowym Zjeździe Delegatów 9 czerwca 2001 r. nadal wyznacza główne kierunki działalności Stowarzyszenia. Program odpowiada bieżącym i perspektywicznym celom SBP; uwzględnia realia społeczne i potrzeby kulturalne obywateli w zakresie czytelnictwa.

Potwierdza się również trafność założeń programowych w odniesieniu do spraw wewnątrz-organizacyjnych, jak też form realizacji zadań statutowych SBP w środowisku bibliotekarskim.

V Forum SBP z uznaniem ocenia pracę Zarządu Głównego SBP w zakresie przekształceń strukturalnych Stowarzyszenia oraz wyraża wdzięczność tym Koleżankom i Kolegom, dzięki którym dokonano zmian organizacyjnych, zgodnych z administracyjnym podziałem kraju.

V FORUM SBP

UCHWAŁA V FORUM SBP z dnia 18 września 2003 r.

w sprawie opracowania końcowego dokumentu nt.: „Rola i przyszłość SBP”

V Forum Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich wyraża wdzięczność zespołowi powołanemu na mocy Uchwały ZG SBP nr 4 z dnia 9 czerwca 2003 r. w sprawie opracowania wizji i przyszłości SBP w nowej strukturze administracyjnej kraju.

Szczególne podziękowania kierujemy do kol. Piotra Bierczyńskiego, pod którego kierownictwem zespół przygotował rzetelną i wnikliwą analizę, stanowiącą podstawę dyskusji o SBP w środowisku bibliotekarskim oraz na V Forum SBP.

Uczestnicy V Forum wnioskuje, aby przedłożony materiał pt.: „Rola i przyszłość SBP”, po uwzględnieniu głosów w dyskusji, stał się przedmiotem akceptacji ZG SBP na posiedzeniu w dniu 12 grudnia 2003 r.

Podkreślając rangę wymienionego dokumentu, V Forum stwierdza, że uwzględnia on najważniejsze aspekty transformacji ustrojowej w Polsce oraz wyraża zgodną wolę członków SBP do kontynuowania zmian odpowiadających potrzebom polskiego bibliotekarstwa.

V FORUM SBP

Deklaracja w sprawie Bibliotek, Ośrodków Informacji i Wolności Intelektualnej, sporządzona w Glasgow

Na spotkaniu w Glasgow z okazji 75. rocznicy założenia Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarzy deklaruje:

IFLA proklamuje fundamentalne prawo ludzkości do swobodnego dostępu i korzystania z informacji bez jakichkolwiek ograniczeń.

IFLA wraz ze swoimi międzynarodowymi członkami popiera, broni i promuje wolność intelektualną wyrażoną w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych. Ta intelektualna wolność obejmuje bogactwo myśli ludzkiej, poglądów, kreatywnego myślenia i intelektualnej działalności.

IFLA zapewnia, że zobowiązanie zapewnienia wolności intelektualnej jest owocem odpowiedzialności ze strony bibliotek i instytucji informacji naukowych na całym świecie, wyrażonym poprzez kodeksy etyczne i stosowanym w codziennej pracy.

IFLA potwierdza, że:

- Biblioteki i system informacji naukowej zapewniają dostęp do informacji, idei i wytworów ludzkiej wyobraźni w każdej postaci i przekraczając granice państw. Otwierają bramy do wiedzy, myśli i kultury, zapewniając zasadnicze wsparcie dla niezależnej inicjatywy, rozwoju kulturalnego, badań i nauczania, zarówno indywidualnego, jak i grupowego.
- Biblioteki i ośrodki informacji naukowej przyczyniają się do utrzymywania i rozwoju wolności intelektualnej i pomagają w ochronie wartości demokratycznych i ochronie uniwersalnych praw człowieka. W konsekwencji zapewniają swoim klientom wolny dostęp do stosownych źródeł i usług bez ograniczeń i bez stosowania jakichkolwiek form cenzury.
- Biblioteki i ośrodki informacji naukowej powinny zdobywać, chronić i czynić dostępnymi szerokiego rodzaju materiały dotyczące pluralizmu i różnorodności społeczeństwa. Selekcja i dostępność materiałów i usług bibliotecznych powinna być zarządzana z zawodową rozważą bez względu na polityczne, obyczajowe i religijne poglądy.
- Biblioteki i ośrodki informacji naukowej powinny tworzyć materiały, udogodnienia i usługi równo dostępne wszystkim użytkownikom. Zabrania się dyskryminacji z jakichkolwiek powodów, włączając w to: rasę, narodowość lub pochodzenie etniczne, płeć lub preferencje seksualne, wiek, niepełnosprawność, wyznawaną religię i poglądy polityczne.
- Biblioteki i ośrodki informacji naukowej powinny chronić prawo każdego użytkownika do prywatności i poufności poszukiwanych, otrzymanych, konsultowanych lub przekazanych informacji.

IFLA zatem wzywa biblioteki i ośrodki informacji oraz ich personel do przestrzegania i promowania zasad wolności intelektualnej i zapewniania wolnego dostępu do informacji.

*Ta deklaracja została przygotowana przez IFLA/FAIFE.
Zaakceptowana przez Zarząd IFLA, dnia 27 marca 2002 r., Haga, Holandia.*

Manifest Internetu IFLA

Alex Byrne

Dyrektor Biblioteki Politechniki w Sydney.

Przewodniczący FAIFE/IFLA (Komitet Swobodnego Dostępu do Informacji i Wolności Ekspresji IFLA) – wprowadzenie

1 maja 2002 r. Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Bibliotekarskich IFLA proklamowała Manifest Internetu.

Manifest będzie realizowany poprzez ustalenie zasad swobodnego dostępu do informacji przez sieć Internet, akcentowanie konieczności rozwoju strategii, polityki i planów jego wdrażania. Celem tych działań jest podkreślenie znaczenia swobodnego dostępu do informacji, wspierającego społeczności i jednostki w dążeniu do wolności dobrobytu i rozwoju.

Manifest podkreśla rolę bibliotek i ośrodków informacji – podstawowych portali internetowych – w ułatwieniu tego dostępu. Zapewniają one mechanizmy pokonywania przeszkód stwarzanych przez różnice w zasobach, technologii i przygotowaniu (podziały cyfrowe). Szczególną rolę w procesie opracowywania i wdrażania planów swobodnego dostępu do informacji przez sieć Internet odgrywają biblioteki narodowe, stymulujące przedstawicieli infrastruktury właściwych szczebli oraz udzielające wsparcia bibliotekom.

MANIFEST INTERNETU IFLA

Swobodny dostęp do informacji zapewnia wolność, równość, globalne zrozumienie i pokój. Mając to na względzie Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Bibliotekarskich (IFLA) uznaje:

- prawo każdego człowieka swobody intelektualnej, do posiadania i wyrażania poglądów oraz wyszukiwania i pozyskiwania informacji; co stanowi podstawę demokracji, jak i sedno służb bibliotecznych,
- za swobodny dostęp do informacji, niezależnie od jej nośnika i lokalizacji, odpowiedzialni są przede wszystkim bibliotekarze i pracownicy informacji,
- swobodny dostęp do Internetu w bibliotekach i w ośrodkach informacji zapewnia społecznościom i jednostkom wsparcie w dążeniu do wolności, dobrobytu i rozwoju,
- należy usuwać przeszkody utrudniające przepływ informacji, zwłaszcza te, które promują nierówność, niedostatek i brak nadziei.

Swobodny dostęp do informacji, Internetu, bibliotek i ośrodków informacji

Biblioteki i ośrodki informacji, to instytucje tętniące życiem stanowiące pomost łączący jednostkę z globalnymi zasobami informacji, jak i poszukiwanymi ideami i pracami twórczymi. Biblioteki i ośrodki informacji udostępniają bogactwo przejawów ekspresji człowieka wraz z bogactwem różnorodnych kultur, niezależnie od nośnika informacji

Globalny Internet umożliwia jednostkom i społecznościom na całym świecie, od najmniejszej i najbardziej odległej wioski po największe metropolie, równy dostęp do informacji, niezbędnej do osobistego rozwoju, kształcenia, stymulacji, wzbogacenia kulturowego, aktywności ekonomicznej i dobrze poinformowanego uczestnictwa w demokracji. Każdy człowiek ma prawo do publicznej prezentacji swych pasji, wiedzy i kultury.

Biblioteki i ośrodki informacji pełnią funkcję głównych portali Internetowych. Dla jednych, poprzez fachowy instruktaż, są wygodnymi przewodnikami, podczas gdy dla innych stanowią jedyne możliwe miejsca dostępu. Zapewniają mechanizmy pokonywania przeszkód stwarzanych przez różnice w zasobach, technologii i przygotowaniu.

(dokończenie na s. 5)

(dokończenie ze s. 4: „Manifest Internetu IFLA”)

Zasady swobodnego dostępu do informacji przez Internet

Dostęp do Internetu i wszystkich jego zasobów powinien być zgodny z Uniwersalną Deklaracją Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych, zwłaszcza z art. 19:

Każdy człowiek ma prawo do wolności poglądów i ich wyrażania. Prawo to obejmuje całkowitą swobodę posiadania poglądów oraz poszukiwania, pozyskiwania i przekazywania informacji i poglądów niezależnie od nośnika i lokalizacji informacji.

Globalne sieci Internetowe dostarczają nośników, do których wszyscy mają prawo. Stąd dostęp nie powinien być uwarunkowany jakąkolwiek formą cenzury ideologicznej, politycznej i religijnej, ani też barierami ekonomicznymi.

Biblioteki i ośrodki informacji są również odpowiedzialne za obsługę wszystkich członków swoich społeczności, bez względu na wiek, rasę, narodowość, wyznanie, przynależność kulturową czy polityczną, fizyczną lub inną niesprawność, płeć lub orientację seksualną lub jakiegokolwiek inne uwarunkowania.

Biblioteki i ośrodki informacji powinny wspierać prawo użytkowników do poszukiwania potrzebnych im informacji.

Biblioteki i ośrodki informacji powinny respektować prawo swoich użytkowników do prywatności i zapewnić im poufność zasobów przez nich wykorzystywanych.

Biblioteki i ośrodki informacji są odpowiedzialne za ułatwienie i promowanie dostępu do wartościowej informacji i ośrodków komunikacji. Użytkownicy powinni mieć zapewnioną pomoc fachową oraz odpowiednie środowisko, w którym mogliby swobodnie i z pełnym zaufaniem korzystać z wybranych przez nich zasobów informacyjnych.

Oprócz wielu cennych zasobów, w sieci Internet dostępne są także informacje nieprawdziwe, mylące, obraźliwe. Bibliotekarze powinni udostępniać informacje i zasoby użytkownikom biblioteki, by nauczyć się korzystania z Internetu i informacji elektronicznej sprawnie i skutecznie. Powinni w sposób profesjonalny promować i ułatwiać odpowiedzialny dostęp do wartościowej informacji sieciowej wszystkim swoim użytkownikom, łącznie z dziećmi i młodzieżą.

Razem z innymi podstawowymi serwisami, dostęp do Internetu w bibliotekach i ośrodkach informacji powinien być nieodpłatny.

Wdrażanie Manifestu

IFLA zachęca międzynarodowe społeczności do wspierania swobodnego dostępu do Internetu na całym świecie, zwłaszcza w krajach rozwijających się, by w ten sposób mogły one korzystać z informacji oferowanych powszechnie w sieci globalnej.

IFLA zachęca rządy państw do rozwijania narodowej infrastruktury informacyjnej, która udostępniałaby Internet wszystkim obywatelom.

IFLA zachęca wszystkie rządy do popierania swobodnego przepływu informacji dostępnej w Internecie za pośrednictwem bibliotek i ośrodków informacji, jak i zwalczania wszelkich prób cenzurowania lub zakazywania dostępu.

IFLA zaleca społeczności bibliotek i decydom szczebla narodowego i lokalnego opracowanie strategii, polityki i planów wdrażania idei wyrażonych w Manifestie

Powyższy Manifest, opracowany przez IFLA/FAIFE, Rada Nadzorcza IFLA (Haga, Holandia) zatwierdziła 27.03.2002 r. i proklamowała 01.05.2002 r.

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA nt.: „DZIŚ I JUTRO ZAWODU BIBLIOTEKARZA” (19-20 września br.).

Ogólnopolską konferencję nt.: „Dziś i jutro zawodu bibliotekarza” zorganizowali: Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Biblioteka Główna Politechniki Lubelskiej oraz Zarząd Okręgu SBP w Lublinie. Dwudniowe obrady otworzyli: przewodniczący SBP – Jan Wołosz i dyrektor Biblioteki Główniej Politechniki Lubelskiej – Ryszard Bania.

J. Wołosz w swoim przemówieniu wskazał na postępującą dezintegrację zawodu bibliotekarza, zwłaszcza w odniesieniu do przepisów płacowych i wymagań kwalifikacyjnych, które są zróżnicowane w zależności od miejsca pracy. Zadaniem priorytetowym dla Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich jest integracja, aktywizacja zawodowa bibliotekarzy. Sytuacja zawodu ulega obecnie częstym zmianom. Czy można mówić o jednolitym zawodzie bibliotekarza, jak wpływa na ten zawód rozwój technologii?

Na te i inne pytania uczestnicy konferencji znaleźli odpowiedź w wygłoszonych referatach.

Pierwszy dzień obrad poświęcony był problemom ogólnym zawodu bibliotekarza: kierunkom i tendencjom jego rozwoju, strukturze, odniesieniom prawnym i oczekiwaniom społecznym.

Obrady tego dnia rozpoczął **Bolesław Howorka** referatem nt.: „Zawód bibliotekarza w świetle przepisów prawnych”. Referent omówił pojęcia zawodu wykonywanego, kategorii zawodowej oraz dokonał przeglądu najważniejszych przepisów odnoszących się do zawodu bibliotekarza – od przedwojennych do obecnych czasów, uwzględniając problematykę bibliotek publicznych, szkolnych i naukowych. Wskazał na potrzebę pilnego przygotowania Ustawy o krajowym systemie bibliotek, w której znalazłyby się zapisy dotyczące zawodu bibliotekarza: definicji odpowiadającej aktualnym potrzebom tej profesji i wymaganiom kwalifikacyjnym. Ustawa ta winna zintegrować nasz zawód, bowiem ta, która obowiązuje obecnie – nie dotyczy wszystkich bibliotekarzy i bibliotek.

Kolejny referat pt. „Bibliotekarstwo – zawód czy zatrudnienie?” wygłosił prof. dr hab. **Jacek Wojciechowski**. Swoje rozważania rozpoczął od próby zdefiniowania zawodu jako takiego, przedstawiając rejestr cech, które składają się na wyznaczniki zawodu. Tych wyznaczników jest aż 13 i żeby być profesjonalistą trzeba spełniać wszystkie warunki razem. W tym kontekście omówił pojęcia związane z bibliotekarstwem, bibliotekarstwem jako zawodem, profesją bibliotekarską; zawody i specjalności, związane z nowymi obszarami oddziaływania biblioteki. Wśród nowych kompetencji zawodu bibliotekarskiego istotne są działania mediacyjne. Na główną specjalność bibliotekarską wyrasta mediacja, czyli aktywne pośrednictwo pomiędzy własnymi zasobami bibliotecznymi, a społeczeństwem – przy zastosowaniu technik

komunikacyjnych. Do zawodu przygotowuje odpowiedni system kształcenia.

Na emocjonalne problemy związane z wykonywaniem zawodu bibliotekarza zwróciła uwagę prof. dr hab. **Elżbieta Barbara Zybort** w referacie pt. „Szczęśliwy klient, szczęśliwy pracownik, czyli o zawodzie bibliotekarskim”. Przedstawiła dane dotyczące satysfakcji zawodowej bibliotekarzy amerykańskich i polskich. W USA 80% bibliotekarzy jest zadowolonych z wykonywanego zawodu, w Polsce 57% uważa, że nie ma możliwości realizowania się w pracy.

Dr **Stanisław Czajka** przedstawił zakres pożądaných kwalifikacji bibliotekarza na przykładzie Biblioteki Narodowej („Pożądane kwalifikacje bibliotekarza w Bibliotece Narodowej”). Referent zastanawiał się nad małą podażą specjalistów bibliotekarstwa w BN. Jako jedną z przyczyn wymienił: niekorzystny system wynagrodzenia oraz niechęć absolwentów do pracy w bibliotece. Zatrudniani absolwenci reprezentują wysoki poziom wiedzy teoretycznej, i gorszy, praktycznej. Oferta polskiego szkolnictwa zawodowego odpowiada współczesnym trendom bibliotekarstwa. Biblioteka Narodowa chętnie zatrudnia bibliografów; jest zapotrzebowanie na stanowiska pracy związane z wyszukiwaniem materiałów w Internecie, ze skanowaniem zbiorów.

Ryszard Bania (Biblioteka Politechniki Lubelskiej) omówił kompetencje bibliotekarza pracującego w szkole wyższej („Bibliotekarz nauczający w szkole wyższej”), które oscylują w kierunku funkcji edukacyjnej (bibliotekarz prowadzi szkolenia w zakresie przysposobienia bibliotecznego, udziela informacji o topografii biblioteki, jest przewodnikiem po wiedzy).

Natomiast **Robert Miszczuk** (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Warszawie) wskazał na rolę bibliotekarza w edukacji i potrzebę przywrócenia w programach kształcenia pedagogiki bibliotecznego.

W drugim dniu konferencji zaprezentowano referaty omawiające procesy transformacji zawodowej w aspekcie rozwoju technologii informacyjnych, programu kształcenia bibliotekarzy na poziomie wyższym i pomaturalnym, poszerzenia zakresu kompetencji bibliotekarza.

Ewa Stachowska-Musiał (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie) wskazała na stałe modyfikowanie zakresu kompetencji zawodu bibliotekarza, zwłaszcza w kontekście procesów automatyzacji i komputeryzacji bibliotek oraz na trudności w jednoznacznie zdefiniowaniu jego pojęcia. Zawód bibliotekarza ewoluuje w szybkim tempie. Pojawiają się nowe specjalności (bibliotekarz–wychowawca, instruktor, animator kultury, bibliotekarz–menedżer, bibliotekarz–specjalista w zakresie public–relation, administrator systemowy i in.), a także nowe wymagania stawiane współczesnemu bibliotekarzowi.

(dokończenie na s. 7)

Referentka wskazała na pilną potrzebę przygotowania pragmatyki zawodowej.

O przyszłości zawodu bibliotekarza mówił dr **Henryk Hollender** (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie) – wskazując, iż przyszłość - to jest to, czego pragniemy lub czego się obawiamy. Omówił trzy perspektywy przyszłości cyfrowej: konwersja z nośników analogowych na cyfrowe, eliminacja wtórników analogicznych, cyfrowa transmisja rzeczywistości pozaznakowych, zanik tradycyjnych zawodów. Obecnie dostrzega się zjawisko kryzysu zawodów: zawody są za wąskie i większość z nich jest dostępna w drodze szkoleń przywarsztatowych (te profesje zanikają). Zawody w przyszłości wymagać będą solidnego procesu kształcenia, zwłaszcza na poziomie wyższym i podyplomowym oraz edukacji permanentnej.

Powyższe rozważania kontynuował dr **Artur Jazdon** w referacie zatytułowanym „O nowych stanowiskach, specjalnościach i zawodach”. Autor omówił w kontekście procesów bibliotecznych współczesnej biblioteki, nowe specjalności bibliotekarskie, funkcje, umiejętności, kwalifikacje z nimi związane. Lista tych specjalności jest obszerna i wskazuje na ich ukierunkowanie informacyjne, związane z organizacją i zarządzaniem w pracy biblioteki, opracowaniem rzeczowym. W zawodzie bibliotekarza wyraźną grupę stanowią bibliotekarze dziedzinowi, systemowi oraz – coraz powszechniej zatrudniani w bibliotekach – informatycy.

Referat dr A. Jazdona stanowił dobre wprowadzenie do bloku kolejnych opracowań – dotyczących zagadnień kształcenia i doskonalenia bibliotekarzy.

Prof. dr hab. **Barbara Sosińska-Kalata** przedstawiła referat pt.: „Koncepcje uniwersyteckiego kształcenia bibliotekarzy”. W polskich uczelniach kształcących bibliotekarzy wyróżnić można dwie koncepcje nauczania: humanistyczną i technologiczną.

Problematykę kształcenia na poziomie wyższym kontynuowała prof. dr hab. **Maria Kocójowa** w referacie pt.: „Zasady akredytacji kierunków studiów”. Akredytacja stosowana jest od dawna w krajach zachodnich; decyduje ona o jakości kształcenia i randze wyższej uczelni. W Polsce została przeprowadzona po raz pierwszy w 2002 r. i uzyskała ją ok. 200 kierunków uniwersyteckich. W zakresie bibliotekoznawstwa akredytację otrzymało 5 instytutów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej: Kraków, Wrocław, Katowice, Toruń, Warszawa i Lublin.

Całość dwudniowych obrad zakończyło wystąpienie **Mirosławy Majewskiej** – „Edukacja ustawiczna bibliotekarzy. Realia – problemy – prognozy”, dotyczące w swej wymowie przeobrażeń w sferze kształcenia i doskonalenia bibliotekarzy na poziomie przedakademickim. Szkolnictwo podyplomowe działa w oparciu o unowocześnione programy nauczania skorelowane ze studiami licencjackimi.

Dużym atutem tego szkolnictwa jest drożność programowa i organizacyjna ze studiami wyższymi, gwarancja wysokiego poziomu nauczania, niskie koszty kształcenia. Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej jest znaczącym organizatorem form doskonalenia zawodowego, specjalizując się obecnie w przygotowaniu bibliotekarzy – specjalistów w zakresie Unii Europejskiej – w skali całego kraju.

Z zawodem bibliotekarza wiąże się ściśle problem etyki zawodowej. Uczestnicy konferencji wskazali na pilną potrzebę opracowania kodeksu etycznego zawodu bibliotekarza, regulującego takie kwestie jak: infrastruktura moralna zawodu, powinności etyczne bibliotekarza w stosunku do czytelników, biblioteki, współpracowników, innych przedstawicieli zawodu i zawodów pokrewnych, kierunki zastosowań dyrektyw etycznych.

W czasie dwóch dni obrad podjęto wiele tematów, ustaleń, rozważań składających się na współczesny i perspektywiczny wizerunek bibliotekarza.

Niezapomnianym wrażeniem dla wielu uczestników był sam pobyt w Nałęczowie, możliwość zwiedzenia uroczego i pełnego pamiątek literackich miasta, a także wyjazd do Kozłówki i obejrzenie Pałacu Zamojskich.

*Wnioski z V Forum SBP i Konferencji (patrz: s. 8.)
Materiały z powyższej konferencji zostaną opublikowane nakładem Wydawnictwa SBP.*

Nowości wydawnicze SBP:

- *Komputeryzacja i informacja elektroniczna w bibliotekach publicznych* (pod red. E. Górskiej).
Seria: <Propozycje i Materiały>, nr 57.

WKRÓTCE, m.in. ...

- Posiedzenie Prezydium Zarządu Głównego SBP. (17 października 2003 r.)
- Informacje organizacyjne o ogólnopolskiej konferencji nt.: „Standardy biblioteczne – wzorce i doświadczenia Unii Europejskiej” (Warszawa, Biblioteka Narodowa, 11 grudnia 2003 r.).
- Ogólnopolska konferencja nt.: „Użytkownik – języki informacyjno-wyszukiawcze”. (Biblioteka Narodowa, 14-16 października 2003 r.)

W N I O S K I
z V FORUM i OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI
nt.: „DZIŚ I JUTRO ZAWODU BIBLIOTEKARZA”

(Nałęczów, 18-20 września 2003 r.)

- 1) Oprócz nowelizacji istniejącej „Ustawy o bibliotekach” niezbędne jest przygotowanie nowej ustawy o krajowym systemie bibliotecznym; opracowanie jej powinno się znaleźć w gestii Ministerstwa Nauki i Informatyzacji.
- 2) Równolegle z prowadzeniem prac nad ustawą konieczne jest przygotowanie kodeksu zasad etyki zawodowej. Zapis odnoszący się do kodeksu powinien być wprowadzony do tekstu nowej ustawy. Prace nad kodeksem powinien prowadzić zespół specjalistów.
- 3) Potrzebne jest stałe modyfikowanie programów kształcenia uwzględniającego m.in. umiejętność postępowania z czytelnikami niepełnosprawnymi i starszymi oraz umiejętność stosowania nowych technologii.
- 4) Konieczne jest prowadzenie dalszych działań na rzecz integracji zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem opracowania jednolitej pragmatyki zawodowej.

Kronika SBP...

Ogólnopolska Konferencja nt.: „Internet w bibliotekach” ...

W dniach 23-26 października br. odbyła się Ogólnopolska Konferencja nt. „Internet w bibliotekach – łączność, współpraca, digitalizacja”, której organizatorami byli: Komisja Wydawnictw Elektronicznych SBP (EBiB), Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Biblioteka Główna Politechniki Wrocławskiej, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu i Biblioteka Narodowa w Warszawie. Tematyka konferencji koncentrowała się na problematyce tworzenia zasobów elektronicznych oraz organizowania dostępu do nich poprzez sieci komputerowe. W konferencji uczestniczyła E. Stefańczyk, sekretarz generalny SBP.

Ogólnopolska konferencja nt.: „Zarządzanie strategiczne w bibliotece naukowej. Teoria i praktyka” ...

W dniach 11-12 września br. odbyła się V ogólnopolska konferencja nt.: „Zarządzanie strategiczne w bibliotece naukowej. Teoria i praktyka”, którą zorganizowała Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. W konferencji uczestniczył J. Wołosz, przewodniczący SBP.

Nowa Rada Wykonawcza ...

W dniu 22 września br. wybrano nowy skład Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych pod przewodnictwem E. Dobrzyńskiej-Lankosz. Przedstawiciele Rady uczestniczą w pracach Porozumienia Organizacji z Obszaru Bibliotekarstwa i Informacji Naukowej, zainicjowanego przez SBP.

EXPRES ZG SBP

opracowanie i redakcja:

Anna Majcher, kierownik Działu Prezydialnego Biura Zarządu Głównego SBP

tel.: (0-prefiks-22) 825-83-74

e-mail: biurozgspb@wp.pl

serwis informacyjny SBP: <http://ebib.oss.wroc.pl/sbp/>

fax: (0-prefiks-22) 825-53-49

adres: Al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania materiałów oraz wprowadzania zmian – bez porozumiewania się z autorem.

Biuletyn wydaje się do użytku wewnętrznego.

